

Propozície 18. ročníka grantového programu Zelené oázy 2024

Ako môžete získať podporu pre váš projekt a ako ho prihlásiť do programu.

Máte nápad, ktorý zlepší životné prostredie vo vašej obci alebo meste a dokážete ho uskutočniť dobrovoľníckou prácou, v ktorej spojíte sily s vašimi priateľmi, susedmi a známymi?

Chcete upraviť park, ihrisko, turistický chodník alebo iné verejné priestranstvo vo svojom okolí? Chceli by ste vysadiť aleju či park alebo založiť záhradu či sad? Máte chuť postarať sa o prírodné alebo kultúrne zaujímavú lokalitu, vyčistiť potok či jazierko, upraviť a vyznačiť náučný chodník alebo pešiu trasu, zveľadiť školskú záhradu, vytvoriť učebňu v prírode? Možno je aj vo vašom okolí miesto, kam radi chodíte a vychutnávate si výhľad na okolitú krajinu a chceli by ste ho skrášliť, aby prilákal viac miestnych obyvateľov či turistov, alebo ho dať do poriadku a sprístupniť verejnosti.

Ak áno, prihláste sa so svojim nápadom do 18. ročníka grantového programu **Zelené oázy** spoločnosti SLOVNAFT, a.s., a Nadácie Ekopolis. Spoločnosť SLOVNAFT, a.s. venuje do tohto ročníka programu sumu 60 000 eur, ktorá bude rozdelená medzi najlepšie projekty.

Cieľ programu

Grantový program Zelené oázy podporuje aktívnych občanov v neziskových organizáciách, miestnych samosprávach, školských zariadeniach a centrách voľného času pri vytváraní, obnove alebo oživení ekologicky hodnotných lokalít a trás. Dôležitým cieľom programu je podpora spolupráce a partnerstiev na lokálnej úrovni medzi vyššie spomenutými subjektami. Program podporuje trvalú starostlivosť o environmentálne hodnotné lokality, ktoré slúžia širokej verejnosti, podporujú ochranu prírody a trvalú udržateľnosť.

18. ročníka Zelených oáz

Téma ročníka: Ruka v ruke

Keď sa spojí chuť ľudí rozvíjať verejné priestranstvá s podporou mesta či obce, môžu sa diať naozaj zásadné zmeny v ich vzhľade a spôsobe využívania. Vznikajú tak miesta, v ktorých sa ľudia cítia dobre, radi sa v nich stretávajú a vedia sa pri ich budovaní, využívaní a následnej údržbe realizovať. Podporuje to vzťah ľudí k miestu, ľudia sa stávajú hrdí na to, kde žijú a sú spokojní s tým, čo sa im podarilo. Ľudia, ktorí v danej lokalite žijú, majú ju napozieranú a zažitú, poznajú ju vo všetkých ročných obdobiach, prinášajú nové pohľady, nápady, ktoré dokážu lokalite nadobudnúť nové využitie, táto sa tak často stáva miestom stretávania sa a oddychu, priestorom na konanie komunitných akcií a dôsledkom toho aj budovania lepších medziľudských vzťahov. Či už je to výsadba aleji, obnova starých ovocných sadov, budovanie komunitných záhrad, čistenie alebo úprava existujúcich priestorov alebo ide o projekty, ktoré zadržiavajú a efektívne hospodária so zrážkovou vodou, možností je mnoho. To všetko sa dá len vtedy, keď sa spojí chuť ľudí s podporou samosprávy. Zelené oázy v roku 2024 hľadajú projekty, ktoré v tomto duchu dokážu nájsť efektívne prepojenie občianskeho sektora s tým verejným.

Od aktivistov očakávame hlavne mobilizáciu komunitného potenciálu a dobrovoľníkov, identifikáciu kľúčových a skutočných problémov komunity - hlavne verejných priestorov, kreativitu pri návrhoch ich riešení, od samospráv zase technické a organizačné zabezpečenie, inštitucionálnu a prípadnú finančnú podporu, prípadne administratívnu pomoc pri riadení a vyúčtovaní projektu.

Kľúčovým kritériom pri hodnotení projektov bude autentická a efektívna obojstranne výhodná spolupráca založená na vyrovnanom partnerstve.

Pre podporenie projektu nie je rozhodujúce, ktorá zo spolupracujúcich organizácia bude oficiálnym žiadateľom o grant, ale presvedčivý a funkčný model obojstranne rešpektujúceho partnerstva s konkrétnym rozdelením kompetencií.

Cieľové územia

Presne vymedzené zelené územia a trasy v intravilánoch, alebo v bezprostrednom okolí miest a obcí (verejné parky, oddychové zóny a ihriská, školské záhrady a parky, stojaté vodné plochy a vodné toky, mokrade a biokoridory, trasy pre nemotorovú dopravu, náučné chodníky, prírodne a kultúrne zaujímavé lokality, nevyužívané, prípadne zanedbané plochy s potenciálom na ich využitie a pod.).

Grantový program podporuje

- **výsadbu novej zelene a revitalizáciu pôvodnej zelene** (hlavne drevín, ovocných a zeleninových kultúr, obnovu starých sádov, podporu pestovania krajových odrôd s cieľom zachovávať, alebo rozširovať genofond),
- **vytvorenie, alebo obnovu prvkov drobnej záhradnej a parkovej architektúry na verejných priestranstvách a vyhlídkových miestach**, napríklad: stojany na bicykle, lavičky, stoly, prístrešky, mostíky, informačné panely a umelecké prvky, zariadenia slúžiace na oddych, pričom hodnotený je aj environmentálne prijateľný spôsob zhotovenia, pri ich zhotovení sa v podstatnej miere očakáva svojpomocná práca,
- **vytváranie a zveľaďovanie produkčných záhrad**, políček a sádov na verejných plochách (obecné, školské, komunitné a pod.),
- **zadržiavanie a opätovné využívanie dažďovej vody** pre potreby produkčných alebo okrasných záhrad, dažďových záhrad alebo malých vodných prvkov, pri ich zhotovení sa v podstatnej miere očakáva svojpomocná práca,
- **zveľaďovanie lokalít, nemotorových trás a chodníkov** – vodných, cykloturistických, peších/ bežkárskejších, konských, (vytvorenie a úprava náučných chodníkov a cyklochodníkov, budovanie zázemia pre rozvoj vodáckej turistiky a pod.), v zmysle zákona 543/2002 o ochrane prírody a krajiny § 47 ste pritom povinní vyvarovať sa takých aktivít, ktoré by niesli riziko poškodenia existujúcich drevín,
- **čistenie verejných priestranstiev**, vodných tokov a plôch, vrátane revitalizácie brehových porastov,
- **sprístupnenie a propagáciu prírodne, kultúrne a historicky zaujímavých lokalít**,
- **obnovu a prezentáciu lokálnych, regionálnych remeselných produktov (diel)**, založených na tradičnom kultúrnom dedičstve,
- **zriadenie a prevádzka vhodných ukážkových chovateľských zariadení pre malé hospodárske zvieratá a včely** v kombinácii s využitím vyššie uvedených zelených plôch,
- **sprístupnenie a úpravu prístupných, hodnotných a zaujímavých lokalít v chránených, alebo inak krajínarsky hodnotných územiach.**

Výška grantu

Maximálna výška grantu pre jeden projekt je 5 000 eur.

Pri zostavovaní rozpočtu, ktorý musí byť súčasťou projektu, vychádzajte z vašich reálnych potrieb.

Možnosti použitia finančných prostriedkov z grantu

- **výsadbový materiál, sadenice stromov, krov, rastlín**, pri nákupe uprednostňujte pôvodné, alebo zdomácnené tradičné druhy drevín od domácich pestovateľov, pri nákupe drevín je maximálna odporúčaná cena za jeden kus (zohľadňujúca druh a veľkosť) 100 eur, vyššie náklady je potrebné

presvedčivo zdôvodniť Uvedte konkrétneho dodávateľa/ov výsadbového materiálu (napr. webstránku),

- **pomocný výsadbový materiál a úpravy terénu**, koly, pletivo, ochrana proti ohryzu, kotviaci materiál, substrát, hnojivo, mykorhízne huby, nefarbená mulčovacia štiepka z listnatých drevín, kamene, a pod., ak je to možné, uprednostnite pravidelné polievanie pred použitím zavlažovacích vakov,
- **pomôcky a materiál na šetrné hospodárenie s vodou** (napr. nádrže na vodu, armatúra, ...),
- **náradie a iné potreby**, v objeme maximálne 10% z požadovaného rozpočtu,
- **dopravné a prepravné náklady**, pri nákupoch odporúčame zvoliť regionálnych dodávateľov, pokiaľ to nie je možné, je potrebné zdôvodniť to,
- **predmety a prvky osadené na verejných priestranstvách, v súlade s environmentálnym zámerom projektu**, resp. ich oprava – nákup/výroba takýchto prvkov, materiál,
- **odborné poradenstvo**, služby arboristov, dendrológov, maximálne 10 % žiadanej čiastky,
- **drobnochov**, včelstvá, hydina, holuby, králiky a pod.,
- náklady bezprostredne súvisiace s realizáciou komunitnej brigády, napríklad malé občerstvenie pre dobrovoľníkov, (maximálne 10% z požadovanej sumy) je potrebné presne pomenovať a zdôvodniť.

Program nepodporuje

- výsadbu ihličnanov, strihaných živých plotov, výsadbu sezónnej zelene, (jednoročných a dvojročných rastlín), kultivarov neschopných rozmnožovania,
- použitie akýchkoľvek chemických prostriedkov na ničenie škodcov, buriny alebo ošetrovanie drevín, umelých hnojív, farebnej mulčovacej kôry,
- neodbúrateľné geotextílie a iné plastové prvky zabráňujúce prerastaniu zelene,
- mzdové náklady a odmeny,
- výkup pozemkov,
- náhradné výsadby podľa § 48 zákona 543 o ochrane prírody a krajiny z roku 2002.

Kto môže žiadať o grant

- registrované mimovládne neziskové organizácie a občianske združenia,
- základné a stredné školy a školské organizácie,
- centrá voľného času a komunitné centrá,
- mestá a obce – samosprávy len v partnerstve s niektorým z vyššie uvedených oprávnených žiadateľov.

Kritériá hodnotené pri výbere projektov

Žiadatelia a ich projekty musia spĺňať všetky nasledovné podmienky:

- žiadosť je nutné doložiť súhlasom s realizáciou projektu od správcu alebo vlastníka pozemku,
- **vhodné druhové zloženie, odôvodnenie zvolených druhov a veľkosti sadeníc** v súvislosti s lokalitou výsadby, veľkosťou a charakterom pozemku, inými funkciami, ktoré lokalita poskytuje resp. má po realizácii projektu poskytovať,
- **zapojenie verejnosti**, podstatná časť prác musí byť vykonaná formou dobrovoľnej práce, aktívne zapojenie verejnosti (tvorba vízie, plánovanie, rozpočtovanie, realizácia-brigády, následná starostlivosť) je nevyhnutnou podmienkou podpory projektu,
- **žiadateľ musí jasne preukázať vklad vlastných zdrojov**, minimálne 20 % z celkového podporeného rozpočtu a to vo forme financií, služieb alebo materiálu v tejto hodnote, vyšší vlastný vklad je výhodou, za vlastný zdroj sa nepovažuje dobrovoľná práca,
- **aktivity realizované pri vodných tokoch a plochách musia byť konzultované s ich správcami**, k žiadosti je nutné priložiť súhlasné stanovisko správcu toku alebo vodnej plochy,
- územie, ktoré je predmetom projektu, musí byť po realizácii projektu úplne dokončené,

- musí ísť o **ucelené, jasne vymedzené územie** v intraviláne mesta/obce, alebo v jeho bezprostrednej blízkosti,
- **územie musí byť vo verejnom vlastníctve alebo užívaní a širokej verejnosti prístupné bez obmedzení,**
- pri realizácii projektov **sa používajú environmentálne akceptovateľné postupy**, nástroje a materiály,
- **následná dlhodobá starostlivosť o výstupy projektu** s ohľadom na jej premyslenosť, efektívnosť a financovanie,
- v prípade založenia drobného chovu malých hospodárskych zvierat alebo chovu včiel, odporúčame vopred konzultovať zámer s hygienikom, veterinárom, prípadne so skúsenými členmi chovateľských organizácií,
- výsadbu stromov, obzvlášť väčšieho veku, je vhodné konzultovať s arboristom prípadne iným odborníkom na výsadbu,
- projekt sa nesmie realizovať v bezprostrednej blízkosti čerpacej stanice spoločnosti SLOVNAFT, a.s..

Žiadosť - podrobný opis projektu

(štruktúra textovej časti)

Opis projektu musí obsahovať

- Praktické odôvodnenie vami navrhovaného riešenia.
- Opis cieľového stavu a funkcie územia po realizácii projektu.
- Zoznam všetkých plánovaných aktivít, ktoré chcete v rámci projektu zrealizovať.
- Pokiaľ realizátor plánuje výsadbu drevín v jarnom období, je potrebné v aktivitách uviesť konkrétne opatrenia súvisiace so starostlivosťou, predovšetkým so zalievaním sadeníc až do konca vegetačného obdobia (obzvlášť pri školských výsadbách je potrebné opísať starostlivosť o vysadenú zeleň hlavne počas letných prázdnin).
- K jednotlivým aktivitám uveďte, kto bude za ne zodpovedný a ako budú realizované (napr. dobrovoľníckou prácou, bezodplatne na zákazku, dodávateľsky za úhradu, ...).
- Zoznam spolupracujúcich/partnerských organizácií a odhadovaný počet ľudí, ktorí sa zúčastnia na aktivitách projektu (mimovládne organizácie, obyvatelia, žiaci, učitelia, rodičia, seniori, športovci atď.),
- Ako bude vami upravený priestor slúžiť verejnosti.
- Približnú veľkosť vybranej plochy (m²) a prehľadný náčrt alebo fotografiu plochy v pôvodnom stave.
- Druhové zloženie a počet plánovaných rastlín na výsadbu (výsadbový plán) aj s odôvodnením tohto výberu.
- V prípade záhradnej a parkovej architektúry, druhy a počet prvkov (ak je možné, nákres, fotografie, vizualizácia ...).
- Spôsob, akým bude zabezpečená následná starostlivosť aj po skončení realizácie (údržba priestoru, jeho využívanie a pod.).
- Spôsob prezentácie projektu a aktivít (ako chcete so zámerom oboznámiť verejnosť v lokalite), fotodokumentácia.
- Pokiaľ plánujete v rámci projektu nakupovať hotové výrobky napr. mobiliár, uveďte presný typ /výrobca, pri výbere produktov prosím priložte aj obrázok, alebo link na web.

Odporúčania:

- Pri výsadbe drevín odporúčame uprednostniť druhy, ktoré sú pre váš región typické, pôvodné a tradičné.

- Pri výbere drevín plánovaných na výsadbu zohľadnite ich vhodnosť a odolnosť vzhľadom na pôdne podmienky, mikroklímu, expozíciu, závlahu, vandalizmus a prípadne ďalšie faktory, ako je solenie komunikácií, lokálne prehrievanie, prašnosť, exhaláty a pod.
- **Výsadby odporúčame konzultovať vopred s odborníkmi - dendrológmi, arboristami, s pracovníkmi štátnej ochrany prírody vo vašom regióne a pod.**
- Sústreďte sa hlavne na samotný spôsob realizácie projektu (na opis konkrétnej spolupráce partnerov/podporovateľov /občanov na lokálnej úrovni/ samosprávy/školských zariadení...).
- Termín výsadby je potrebné starostlivo zvážiť vzhľadom na lokalitu. Ak plánujete jarnú výsadbu, odporúčame vám sadiť v čo najskoršom jarnom termíne, keď je ešte predpoklad využitia jarných zrážok a chladnejšieho jarného obdobia. Jarné výsadby vyžadujú počas leta intenzívnejšiu starostlivosť a v prípade suchých letných období aj pravidelné a výdatné zálievky. Starostlivosť o výsadbu je potrebné v žiadosti upresniť v samostatnej časti personálneho, organizačného aj finančného zabezpečenia.
- Sústreďte sa na zaujímavé nápady, originalitu riešenia, ale aj na jeho jednoduchosť a na estetickú stránku, či sa hodí do daného prostredia, aby riešenie nenarušilo tzv. „Genius loci“.
- Od žiadateľov o grant sa očakáva, že pri realizácii projektu budú postupovať spôsobmi, ktoré chránia životné prostredie, budú uprednostňovať použitie prírodných materiálov a vykonávať všetky zásahy do krajiny súvisiace s projektom tak, aby nedochádzalo k jej poškodzovaniu. Taktiež sa očakáva úcta voči kultúrnemu a prírodnému dedičstvu a miestnym tradíciám, rešpektovanie zásad ochrany prírody a krajiny, dodržiavanie platnej legislatívy v oblasti ochrany životného prostredia a platných technických noriem.
- Odporúčame Vám projektový zámer konzultovať s programovou manažérkou Nadácie Ekopolis ešte pred podaním samotnej žiadosti elektronicky či telefonicky.

Prílohy úplnej žiadosti:

- Vyhlásenie miestnej samosprávy o podpore projektu a spolupráci (uvedte konkrétne príklady spolupráce, konkrétne aktivity podpory).
- Vyhlásenie školy o účasti na projekte s opisom konkrétnych aktivít (LEN, ak je škola partnerom projektu).
- **Doklad preukazujúci súhlas vlastníka (nájomcu, správcu) pozemku s aktivitami.**
- Súhlas orgánu ochrany prírody podľa zákona 543 / z roku 2002 (§ 6, odsek 4) na zmenu stavu mokradí, týka sa projektov zasahujúcich predmetné lokality prípadne ich bezprostredné okolie.
- Súhlas správcu vodného toku v prípadoch, kedy to vyžaduje Zákon o vodách (zákon 364 / z roku 2004).
- **Fotografie súčasného stavu lokality z ktorých je možné si spraviť dobrú predstavu o mieste, kde má byť projekt realizovaný. Nákras, plán, alebo vizualizácia navrhovaného riešenia či výsadby.**
- Presné umiestnenie, druh, počet a veľkosť drevín, resp. výsadbový plán.

Ako zaregistrovať žiadosť o grant

Záujemca o grant predloží projekt vo forme žiadosti, ktorá musí obsahovať stručné zhrnutie projektu, základné údaje o žiadateľovi a o oblasti, ktorej sa projekt týka, časový plán aktivít, rozpočet s konkrétnymi položkami a upresnenie, kto a ako bude projekt realizovať.

Žiadosť je potrebné predložiť elektronicky. Formulár je dostupný na:

- www.ekopolis.sk/zivotne-prostredie/zelene-oazy
- alebo www.spoludokazemevela.sk/nase-projekty/zelene-oazy

Prosím, neposielajte žiadosti mailom (neobchádzajte online formulár, pretože vaša žiadosť zaslaná mailom nebude prijatá). Prosíme vás tiež, aby ste neposielali nevyžiadané prílohy.

Posledný termín na zaregistrovanie žiadosti je 15. januára 2024 do 12:00 h.

Pri príprave projektov môžete využiť konzultácie u pracovníkov Nadácie Ekopolis. Dohodnite sa s nimi telefonicky alebo emailom v dostatočnom časovom predstihu pred uzávierkou prihlášok.

Kontaktná osoba: Lubica Štúberová, email: stuberova@ekopolis.sk, tel. 048/ 470 10 96 alebo 0902 526 755.

Hodnotenie žiadostí

Po uzávierke grantového kola **odborná komisia posúdi všetky žiadosti o grant a vyberie z nich projekty**, ktoré sa najviac zhodujú s témou ročníka alebo s tematickými okruhmi podpory grantového programu a ktoré sú v súlade s **Kritériami hodnotenia**. Pri hodnotení dbáme aj na geografickú proporčnosť podporených projektov v rámci územia Slovenska. Grantová podpora bude udelená žiadateľom projektov s najvyšším hodnotením. **Z celkového počtu vybraných projektových žiadostí časť z nich bude podporená priamo** a následne bude môcť verejnosť vyjadriť svoju podporu vybraným projektom formou hlasovania.

Hlasovanie verejnosti

Záleží nám, aby sa do výberu dostali čo najkvalitnejšie projektové žiadosti, aby sme to mohli zaručiť odborná komisia vyberie aj osem projektových žiadostí, ktoré postúpia do verejného hlasovania. O ôsmich projektoch rozhodnú hlasy verejnosti na portáli www.spoludokazemevela.sk/nase-projekty/zelene-oazy, pričom každý z vybraných projektov **získa minimálnu čiastku podpory 1 000 eur a hlasy verejnosti rozhodnú o proporčnom navýšovaní rozpočtu na realizáciu projektov**. Do hlasovania postúpi z každého kraja jeden projekt.

Grantová komisia si vyhradzuje právo upraviť výšku podpory pri jednotlivých projektoch. Na podporu v grantovom programe Zelené oázy nevzniká právny nárok a voči výsledkom nie je možné sa odvolať.

Najlepší projekt

Po ukončení realizácie všetkých projektov na jeseň 2024 bude vyhodnotený najlepší projekt. Ten získa okrem ocenenia aj finančnú **odmenu 1 000 eur**. Použitie týchto prostriedkov je viazané výhradne na udržateľnosť či ďalší rozvoj víťazného projektu.

Dôležité termíny

- **14. novembra 2023** – otvorenie 18. ročníka grantového programu Zelené oázy 2024 s témou **Ruka v ruke**
- **15. januára 2024 o 12:00 h*** – uzávierka prijímania žiadostí o grant
- **29. január 2024*** – hodnotenie projektov
- **1. február 2024*** – oficiálne výsledky priamej podpory
- **1. február 2024 – 1. marec 2024*** – hlasovanie verejnosti, hlasovanie začína aj končí o 9:00 hodine
- **7. marca 2024** – oficiálne výsledky hlasovania verejnosti
- **30. októbra 2024** – termín do ktorého projekt musí byť ukončený, zrealizovaný
- **8. novembra 2024** – posledný termín na doručenie vyúčtovania grantovej podpory
- **11. novembra 2024** – vyhodnotenie ročníka 2024 / otvorenie výzvy 19. ročníka Zelených oáz

(* Dátumy boli zmenené na základe predĺženia uzávierky grantovej výzvy)